

POSTANOWIENIE

Dnia 4 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Przesławski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Mirosław Sadowski

SSN Maria Szczepaniec

w sprawie z protestu D. B.

przeciwko ważności wyborów do Parlamentu Europejskiego zarządzonych na dzień 9 czerwca 2024 r.,

przy udziale Prokuratora Generalnego i Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 4 lipca 2024 r.,

pozostawia protest bez dalszego biegu.

Mirosław Sadowski Tomasz Przesławski Maria Szczepaniec

UZASADNIENIE

D. B. (dalej: „wnoszący protest”) pismem datowanym na 14 czerwca 2024 r. (data prezentaty Sądu Najwyższego: 14 czerwca 2024 r.) wniósł protest przeciwko ważności wyborów do Parlamentu Europejskiego przeprowadzonych w dniu 9 czerwca 2024 r. Z treści uzasadnienia odczytać można, że wnoszący protest stwierdza, że „wybory do Parlamentu Europejskiego z dnia 9 czerwca 2024 r. są nieważne”.

Państwowa Komisja Wyborcza (dalej: „PKW”) pismem z 24 czerwca 2024 r. wyraziła opinię, że wniesiony protest nie spełnia wymogów formalnych przewidzianych dla protestu wyborczego i w związku z tym powinien pozostać bez dalszego biegu. Wskazano, że protest zawiera niezrozumiałe zarzuty, które nie mogą stanowić podstawy protestu wyborczego. Nie mieszczą się one bowiem w katalogu zarzutów wskazanych w Kodeksie wyborczym.

Prokurator Generalny pismem z 27 czerwca 2024 r. wyraził pogląd, iż wniesiony protest wyborczy należy pozostawić bez dalszego biegu. W uzasadnieniu wskazano, że wniesiony protest wyborczy nie spełnia wymogów formalnych, albowiem podniesione w nim twierdzenia i zarzuty nie korespondują z katalogiem podstaw protestu wyborczego określonym w art. 82 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 2408; dalej: „k.wyb.”).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Protest wyborczy pozostawiono bez dalszego biegu.

Z uwagi na to, że problematyka protestów wyborczych przeciwko ważności wyborów do Parlamentu Europejskiego nie została uregulowana w Dziale VI k.wyb. na podstawie art. 338 k.wyb. konieczne jest odwołanie się do przepisów Działu III regulujących wybory do Sejmu.

Zgodnie z art. 241 § 1 k.wyb., stosowanym w niniejszej sprawie na podstawie art. 338 k.wyb., protest przeciwko ważności wyborów do Sejmu wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia wyników wyborów przez Państwową Komisję Wyborczą w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, przy czym nadanie w tym terminie protestu w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe jest równoznaczne z wniesieniem go do Sądu Najwyższego.

Stosownie do brzmienia art. 241 § 3 k.wyb. wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty.

Konstrukcyjnym elementem protestu wyborczego jest takie sformułowanie zarzutów popełnienia konkretnych przestępstw lub naruszeń ustawy o referendum ogólnokrajowym lub Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyniku referendum lub wyborów, które poparte są dowodami i wykazują naruszenie własnego, konkretnego, rzeczywistego i aktualnego interesu protestującego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego słusznie wskazuje się, że przedmiotem protestu nie mogą być zarzuty abstrakcyjne, hipotetyczne, dotyczące innych osób, bliżej nieokreślone, niezwiązane ściśle z sytuacją prawną protestującego (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 listopada 2023 r., I NSW 86/23; z 14 listopada 2023 r., I NSW 46/23; z 30 października 2019 r., I NSW 117/19; z 18 lipca 2019 r., I NSW 39/19).

Z kolei w świetle art. 243 § 1 k.wyb. Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków formalnych.

Podkreślić należy, że Sąd Najwyższy uchwałą z 25 października 2023 r., I NZP 8/23, której nadano moc zasady prawnej, jednoznacznie stwierdził, że „w postępowaniach zainicjowanych protestami przeciwko ważności wyborów: do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz do Parlamentu Europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o których mowa w ustawie z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz.U. 2022, poz. 1277, ze zm.), a także w postępowaniu zainicjowanym protestem przeciwko ważności referendum, o którym mowa w ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (tekst jedn. Dz.U. 2020, poz. 851, ze zm.), nie mają zastosowania przepisy art. 130 § 1-2 oraz art. 130^{1a} § 1-3 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1550, ze zm.)”. W sprawach dotyczących protestów wyborczych nie wzywa się zatem skarżących do uzupełnienia braku formalnego pisma.

Analiza treści wywiedzonego protestu wyborczego nakazuje przyjąć, że w istocie stanowi on wyraz swoistego manifestu składającego protest oraz subiektywnej oceny aktualnej sytuacji w Polsce.

Wnoszący protest nie wskazał bowiem do naruszenia których przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów mającego wpływ na wynik wyborów lub do jakiego przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wynik wyborów, jego zdaniem doszło. W ocenie Sądu Najwyższego, protest ten wykroczył poza granice podstaw określone w art. 82 k.wyb. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z: 28 listopada 2019 r., I NSW 127/19; 1 sierpnia 2020 r., I NSW 3419/20).

Podkreślić należy, że Sąd Najwyższy nie jest upoważniony ani do inicjowania postępowania protestowego z urzędu, ani do formułowania za protestującego zarzutów, ani wreszcie do wskazywania dowodów, na których protestujący opiera swoje zarzuty.

Wniesiony protest obarczony jest zatem brakiem formalnym w postaci braku wskazania przez wnoszącego protest zarzutów. Brak ten nie podlega konwalidacji w niniejszym postępowaniu.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy, działając na podstawie art. 243 § 1 zd.1 k.wyb. w zw. z art. 338 k.wyb. postanowił jak w sentencji.

Mirosław Sadowski Tomasz Przesławski Maria Szczepaniec

[SOP]

[ms]